

genaderd, en aan 't hoofd zijner afdeeling rijdende, gaven de Russen nog eene losbranding met schroot. Door drie kogels doorboord viel Kleist neder, doch hij bleef de zijnen aanmoedigen met de woorden: »Kinderen, verlaat uw koning niet!»

Men bragt hem achter 't front. De geneesheer, die zijne wonden zou verbinden, kreeg een kogel door 't hoofd, en viel dood naast den lijder. Men moest Kleist, daar de vlugt algemeen werd, achterlaten. Eenige Kozakken schuddeden hem uit, en wierpen hem in een moeras, waar hij de hevigste smarten moest verduren. Door eenige Russische huzaren, welke hem in dien ongelukkigen toestand vonden, werd hij op stroo bij een wachtvuur gelegd, met een mantel bedekt, en van eenige verkwikkingen voorzien; doch nauwelijks waren zij verdwenen, of er kwamen nogmaals Kozakken, die hem weder alles ontnamen, tot zelfs den mantel, welke hem tegen de scherpe nachtlucht moest beschutten. Den volgenden morgen werd hij door een Russisch officier gevonden, die hem naar Frankfort deed vervoeren, waar hij goed werd verpleegd, doch zonder hoop op herstel. Hier overleed Kleist in zijn vier en veertigste jaar.

JOHANN WILHELM LUDWIG GLEIM.

1719—1803.

WERKEN.

Gedichten: Kriegslieder. — Scherzhafte Lieder. — Lieder des Volks. — Lieder der Liebe. — Fabeln. — Halladat, enz.

Deze zanger der liefde, die haar zoet niet heeft gesmaakt en slechts voor vriendschap en poëzij leefde, werd te Ermsleben, in het Halberstadtsche, geboren. Uit twaalf kinderen was hij de lieveling zijner ouders, welke hem met zijn derde jaar reeds ter schole zonden. Op zijn achtste jaar moest hij zijn vader in schrijfwerk behulpzaam zijn,

en dezen op kleine reizen verzellen, die hem gelegenheid gaven tot de aanschouwing van de aanlokkende schoonheden der natuur, waardoor de dichterlijke stemming van zijn gemoed zoo zeer werd veredeld.

Vervolgens werd hij naar de openbare school te Wernigerode gezonden, en ofschoon hij op zijn zestiende jaar zijn vader verloor, die na korten tijd, door zijne troosteloze moeder in 't graf werd gevolgd, kon hij door den bijstand van twee edele menschen, bij wie hij beurtelings verblijft en een gastvrij onthaal vond, de lessen aan de school blijven waarnemen. Een jaar later bezocht hij de hoogeschool te Halle, welke hij na een tweejarig verblijf aldaar verliet, om huisonderwijzer in Potsdam te worden.

Toen Frederik de Groote in 1744 voor de tweede maal ten oorlog trok, volgde Gleim het leger als geheimschrijver van den Vorst van Dessau. Wel stond hem het kriegsleven goed aan, daar zijne borst van liefde gloeide voor Vaderland en Koning, en hij zoo vaak mogelijk het bijzijn genoot van zijn trouwen vriend Kleist, met wien hij krijgsliederen vervaardigde; doch toen de oude Dessauer bevel gaf een opgepakten Jood, ofschoon deze een koopman bleek te zijn en van goede passen voorzien was, toch op te hangen, zocht hij uit de dienst ontslagen te worden. Eerst hield hij zich ziek, en daarop begaf hij zich naar Berlijn, waar een vriend wist te bewerken, dat hij geheimschrijver werd van het domkapittel te Halberstadt.

Van nu aan stond zijn huis open voor al zijne vrienden, waaronder bijna al de dichters van dit tijdperk behoorden. Den ganschen zomer van 1750 had hij Klopstock en anderen bij zich. Als zij den geheelen dag hadden gewerkt, gingen zij tegen den avond een bad nemen, en vervolgens naar eene plaats van uitspanning, waar zij dan, in een rozenpriëel, den beker en hunne scheidels met bloemen versierden, en in vroolijke scherts, onder luid gezang, alle genoegens der vriendschap smaakten.

Op een schoonen Julijavond kwamen zij op de gewone plaats. Helder blonk de maan, en al de rozen bloeiden.

Terstond werden de zaal, de flesch met ouden Rijnwijn en de bekers met rozen versierd, en de lof van den wijn gezongen. De waard, hunne opgewondenheid aan de werking van 't druivennat toeschrijvende, weigerde meer aan te dragen, doch toen Klopstock hem had doen opmerken, dat de eerste flesch met hen allen nog niet was geledigd, bragt hij eene tweede, die insgelijks feestelijk werd bezongen, en nog was deze gedeeltelijk gevuld, toen de dag reeds begon te kriecken. Men vond het nu tijd om te vertrekken, en Klopstock ging vooruit met de brandende kaars, welke hij uitblies in het aangezicht der zon, als een offer van den doorgevierden nacht aan den dag.

Eenigen tijd daarna reden Gleim en Klopstock naar het dorp Alpenstädt. Digt bij de kerk aldaar bevindt zich eene bron, waarvan het water zich in eene gemetselde kom vergadert, opdat de meisjes uit het dorp er te gemakkelijker water kunnen putten. In de schaduw der heerlijke ahornboomen, vlijden de beide vrienden zich daar neder; het frissche water lokte hen uit, de voeten daarin te laten hangen; langzamerhand zakten zij er dieper in, totdat zij eindelijk tot hunne middel in 't water stonden, en elkander duchtig nat begonnen te gooijen. Nu kwamen de meisjes uit het dorp om water te putten; doch in plaats van te eindigen, maakten de strijders zich van hare emmers meester en leverden elkander een watergevecht. Alles, wat den weg langs kwam, hield stil om er naar te zien; hoe grooter het aantal toeschouwers werd, hoe meer zij zich weerden, totdat zij eindelijk een vriend zagen, dien zij ook eens op een emmertje water wilden onthalen. Eer zij echter op 't droge waren, had deze zich uit de voeten, en daardoor een einde aan den kamp gemaakt.

Toen in 1756 de zevenjarige oorlog uitbrak, was Gleim in zijne volle kracht. Onder den titel van *Der alle Grenadier*, gaf hij zijne onsterfelijke krijgsliederen uit, welke zelfs door de vijanden zijns vaderlands, de Franschen, vertaald werden.

Gleim was niet geschikt tot diepe studie, zelden las hij

een werk geregeld' door, maar bleef aan de schoone plaatsen hangen, en werd daardoor wel eens voorbarig in zijne loftuitingen.

Toen zijne eerste vrienden met den ouderdom ernstiger werden, had Gleim, dewijl zijne jeugdige gemoedstemming hem niet spoedig verliet, ook behoefte aan jeugdige vrienden; hen voort te helpen, terecht te wijzen, en die, welke door omstandigheden gedrukt werden, op te beuren, was zijn grootste lust.

Toen zijne vriendschap met den dichter Ramler werd verbroken, stortte hem het verdriet hierover in eene hevige ziekte. Hersteld zijnde, lokte hij jeugdige dichters naar Halberstadt, wijdde het schoonste vertrek zijner woning tot een tempel der Muzen, en versierde dien met de portretten en borstbeelden zijner vrienden en der voornaamste Duitsche letterkundigen.

Vele zijner jeugdige vrienden verloor hij door den dood. Uit de nagelaten papieren van een hunner, ontdekte hij hoe deze, schoon zelf met armoede moerende worstelen, zijne ouders in hun ouderdom had ondersteund. Gleim was er zoo zeer door getroffen, dat hij de oude lieden tot hun dood heeft bijgestaan.

In de laatste helft zijns levens legde Gleim zich 's avonds te tien uren ter ruste; ontwaakte gewoonlijk te drie uren in den morgen, vond dan bij een helder nachtlicht zijn schrijfgereedschap, en vervaardigde dan meestal een gedicht. Twee derden zijner gedichten zijn in deze stille morgenuren opgesteld. Hij was zestig jaar toen hij *Hal-ladat* vervaardigde, een gedicht, waarin hij de waarheden der natuurlijke godsdienst heeft voorgedragen. Hij stierf in den ouderdom van bijna vier en tachtig jaar.